

Årsanalys 2025

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Utveckling av verksamheten	5
Uppföljning av arbetet med prioriteringar	7
Utvecklingsarbete för att stärka det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter	9
Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen	10
Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga	10
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor	10
Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen	11
Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030.....	11
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering.....	12
Målområde - En god organisation.....	12
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service	12
Ekonomisk utveckling under året.....	14
Budgetavvikelse	14
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget.....	14
Nettokostnadsutveckling.....	16
Analys av nettokostnadsutveckling	16
Förväntad utveckling kommande år.....	18

Resultaträkning	20
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	22
Sammanfattande redogörelse för uppföljning av privata utförare	23

Sammanfattning

Överförmyndarnämndens årsanalys 2025 innehåller uppföljning av kommunfullmäktiges mål, verksamhet och ekonomi.

Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet. Nämnden ansvarar för de resurser som avser ledamöterna och deras arvoden samt arvoden till gode män och förvaltare. Det administrativa ansvaret för nämndens förvaltningsorganisation finns inom arbetsmarknads- och socialnämnden.

Kommunfullmäktige har pekat ut överförmyndarnämnden som ansvarig för att bidra till två kommunfullmäktigemål. Nämndens bedömning är att bidragen till kommunfullmäktigemålen för 2025 har uppnåtts och att bidragen förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden.

Nämnden bidrar till målet om en *god och likvärdig service* genom hög tillgänglighet och god service för såväl huvudmän som ställföreträdare.

Överförmyndarnämnden bidrar till målet om att *ge barn och unga goda uppväxtvillkor* genom att föräldrar i behov av hjälp förordnas god man eller förvaltare, genom att fatta beslut om förordnande av god man enligt lagen om god man för ensamkommande barn och genom att utöva tillsyn över barns förmyndare.

Bristen på ställföreträdare är nämndens största utmaning och den förväntas bestå under mandatperioden. En god tillgång till lämpliga personer som kan åta sig uppdrag som god man och förvaltare är en förutsättning för att säkerställa att de Malmöbor som behöver hjälp av en ställföreträdare får hjälp i tid. Överförmyndarnämnden arbetar aktivt med att rekrytera nya ställföreträdare.

För att effektivisera verksamheten har arbetet med digitalisering fortsatt genom att utöka användningen av de digitala tjänsterna. Målet är att öka antalet ställföreträdare, korta handläggningstiderna och skapa ett bättre underlag för uppföljning.

Förordnade ställföreträdare har enligt lag rätt till skäligt arvode och ersättning för sina utgifter. Fördelningen av kostnadsansvaret är också reglerat i lag. Nämnden har därmed små möjligheter att påverka arvodeskostnaderna.

Nämndens kommunbidrag för 2025 uppgår till knappt 36 miljoner kronor. För 2025 redovisas ett överskott på 8,9 miljoner kronor. Resultatet förklaras delvis av överskott avseende 2024 års arvodesutbetalningar som slutavräknats under 2025. Dessutom beräknas 2025 års arvodeskostnader bli något lägre än budgeterat. Den budgeterade reserven på 3,7 miljoner kronor har inte använts under året vilket leder till ytterligare överskott.

Utveckling av verksamheten

Utredning av behov av godmanskap och förvaltare

Ett ärende om godmanskap eller förvaltare börjar med en utredning där enheten för överförmyndarärenden bedömer om Malmöbon behöver hjälp av en god man eller förvaltare.

Det finns både nya ärenden och ärenden gällande byte av ställföreträdare som väntar på utredning.

Antalet nya ärenden som väntar på utredning har minskat med cirka 15 procent sedan årsskiftet 2024/2025 (från 333 till 284), vilket bland annat beror på ett minskat inflöde och en bibehållen handläggningstakt.

Antalet ärenden om byte som väntar på utredning har minskat med 17 procent (från 121 till 101), vilket till största delen beror på ett minskat inflöde. Det minskade inflödet av ärenden gällande byte bedöms bland annat bero på att kortare handläggningstider för granskning av årsräkningar har lett till en ökad benägenhet bland ställföreträdarna att stanna kvar i sina uppdrag.

Den genomsnittliga handläggningstiden per ärende är drygt 150 dagar.

Andra faktorer som påverkar handläggningstiden är en generell brist på ställföreträdare, en särskild brist på ställföreträdare som vill åta sig komplexa uppdrag och kö hos förvaltarenheten.

Tillsyn

Enligt lag är granskning av ställföreträdarnas redovisningar ett av nämndens verktyg för att utöva tillsyn över ställföreträdarna. Under 2025 har 12 procent av årsräkningarna granskats fördjupat. Syftet med den fördjupade granskningen är att ytterligare förbättra skyddet för huvudmännen och att motverka välfärdsbrott. Genom den fördjupade granskningen identifieras också kompetensutvecklingsbehov hos ställföreträdarna.

Överförmyndarnämnden har under 2025 påbörjat ett arbete med att särskilt granska ställföreträdare med ett stort antal uppdrag fördjupat. Många uppdrag hos en ställföreträdare kan innebära att huvudmän inte får den hjälp de behöver och har rätt till.

Rekrytering av ställföreträdare

Överförmyndarnämnden har under 2025 fokuserat särskilt på att rekrytera nya ställföreträdare. Behovet av nya ställföreträdare är fortfarande stort.

Under 2025 har 420 intresseanmälningar inkommit och 125 nya ställföreträdare har godkänts. Det är en ökning av antalet godkända ställföreträdare med drygt 37 procent jämfört med 2024.

Att andelen godkända ställföreträdare ökat förmodas bero på att utbildnings- och examinationsprocessen förenklats och förbättrats och att en e-tjänst för intresseanmälan implementerats.

Kampanjarbetet har fortsatt genom bland annat skärmanannonser med rörligt material och webbaserad digital marknadsföring mot riktade intressegrupper. Under hösten har reklam på bussar och tåg publicerats.

En riktad insats där ett stort antal ställföreträdare kontaktades per telefon har genomförts för att få fler ställföreträdare att ta nya uppdrag. Insatsen bidrog till målet om att öka antalet ställföreträdare tillgängliga för nya uppdrag.

Utbildning och fortbildning

Överförmyndarnämnden har som uppdrag att säkerställa att samtliga ställföreträdare har adekvata förutsättningar att utföra sina uppdrag på ett korrekt sätt. Nämnden åstadkommer detta genom att tillhandahålla stöd och service, en obligatorisk grundutbildning samt fortbildningsinsatser inom relevanta områden. Ställföreträdare har haft möjlighet att få stöd av en mer erfaren ställföreträdare inom nämndens mentorskapsprogram.

Fortbildningen har under 2025 bland annat innefattat aktuell rättspraxis på området, den nya socialtjänstlagen och information om att ansöka om fondmedel. Vid två tillfällen har nämnden anordnat en fördjupningsutbildning för ställföreträdare.

Frågan om kompetens följs upp i en enkätundersökning till ställföreträdarna vartannat år.

Uppföljning av arbetet med prioriteringar

Kortare handläggningstider

Nämnden bedömer att arbetet med att korta handläggningstider har gått enligt planering under 2025. Under året har fokus varit att öka antalet ställföreträdare vilket på sikt förväntas leda till kortare handläggningstider.

För personer med behov av ställföreträdare kan långa handläggningstider innebära en risk för ekonomisk eller social utsatthet. Genom att effektivisera handläggningen säkerställs att sårbara grupper får tillgång till stöd i tid, vilket skyddar individerna och stärker deras rätt till delaktighet.

Arbetet med att bibehålla en jämn och hög granskningstakt har gett önskat resultat. Vid årsskiftet hade 100 procent av de inkomna årsräkningarna för 2024 granskats klart.

Som beskrivits i avsnittet *utveckling av verksamheten* har antalet ärenden som väntar på utredning minskat och den genomsnittliga handläggningstiden har upprätthållits. Nämndens arbete med digitalisering har bidragit till utvecklingen.

Ett ökat antal ställföreträdare

Nämndens planerade insatser för att rekrytera fler ställföreträdare har genomförts med nya kampanjer och förändring av utbildnings- och examinationsprocessen. Trots det är antalet ställföreträdare inte tillräckligt för att möta behovet.

Bristen på ställföreträdare kan påverka Malmöbor olika, eftersom individernas hjälpbehov skiljer sig åt. Genom att prioritera rekrytering säkerställer nämnden att fler Malmöbor får jämlik tillgång till stöd och bidrar samtidigt till en bredare representation bland ställföreträdare.

Förvaltarenheten har utökats, vilket gradvis lett till ett ökat antal pågående uppdrag hos förvaltarenheten. Från januari till december har antalet uppdrag ökat från 254 till 311, vilket bedöms minska väntetiden för Malmöbor med komplexa behov.

Effektivisering genom digitalisering

Nämnden bedömer att arbetet med att utöka användningen av digitala tjänster har gått enligt planering under 2025. Målet har varit att effektivisera handläggningen, öka antalet ställföreträdare och skapa ett bättre underlag för uppföljning.

Digitaliseringen skapar nya möjligheter för Malmöbor att ta del av nämndens tjänster. Samtidigt erbjuds fortsatt utbildningar och analoga lösningar då alla inte har likvärdig digital kompetens eller tillgång till digitala verktyg.

En ny e-tjänst för att rekrytera ställföreträdare har implementerats för att erbjuda bättre digital service för de Malmöbor som vill bli ställföreträdare. E-tjänsten förmodas ha bidragit till att öka antalet ställföreträdare.

E-tjänsten för inlämning av redovisningshandlingar frigör resurser i verksamheten och minskar risken att Malmöbor drabbas av ekonomisk skada. Av de cirka 2 470 årsräkningar som inkommit under 2025 har 35 procent varit digitala, en ökning från 20 procent sedan föregående år. För att ytterligare öka användningen av de digitala tjänsterna har nämnden genomfört utbildningsinsatser.

Nämnden har under våren samarbetat med Malmö Civic Lab för att undersöka möjligheterna med AI-granskning av redovisningshandlingar. Malmö Civic Lab kommer som ett resultat av samarbetet att bistå med kravformulering och stöd vid kommande IT-upphandlingar.

Under hösten har ett arbete påbörjats för att utöka ställföreträdares möjligheter att skicka in ärenden gällande bland annat uttag och samtycke och kommunicera med nämnden via den befintliga e-tjänsten.

Utvecklingsarbete för att stärka det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter

Överförmyndarnämnden har under 2025 fortsatt att integrera mänskliga rättigheter i verksamheten i enlighet med Malmö stads policy. Ett systematiskt kvalitetsarbete har implementerats, vilket bidragit till ökad rättssäkerhet, större enhetlighet i handläggningen och en stärkt förmåga att identifiera och hantera risker som kan leda till att Malmöbornas rättigheter inte tillgodoses.

Barns rättigheter har fortsatt vara ett prioriterat område. Ärenden som rör barn har handlagts med särskild kompetens och i samverkan med andra delar av staden, vilket bidragit till att barnets bästa har beaktats i handläggning och beslut.

Tillgänglighet och bemötande har följts upp genom enkätundersökningar riktade till ställföreträdare och huvudmän. Resultaten har använts för att identifiera förbättringsområden och i planeringen av fortbildningstillfällen för ställföreträdare. Arbetet med klarspråk har fortsatt och har stärkt förutsättningarna för att Malmöbor ska kunna ta del av tydlig och tillgänglig information om nämndens uppdrag och beslut.

Utmaningar kvarstår kopplade till huvudmännens utsatthet och verksamhetens begränsade tillgång till ställföreträdare. Det finns ett fortsatt behov av att rekrytera fler ställföreträdare för att säkerställa att Malmöbor som inte själva kan tillvarata sina rättigheter får stöd i rätt tid.

Kommande förändringar i lagstiftningen syftar till att ytterligare stärka huvudmännens ställning, höja kvaliteten i verksamheten och förbättra möjligheterna att rekrytera och behålla ställföreträdare.

Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen

Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Överförmyndarnämnden har i uppdrag att utöva tillsyn över barns ställföreträdare. Tillsynen omfattar bland annat granskning av redovisningshandlingar för att säkerställa att barns tillgångar används i enlighet med lagstiftningen. Vid misstanke om brister i hanteringen av barns tillgångar kan nämnden besluta om ytterligare kontrollåtgärder, så kallade skärpande föreskrifter.

För att följa upp nämndens bidrag till kommunfullmäktiges mål om barns uppväxtvillkor följer överförmyndarnämnden den genomsnittliga handläggningstiden för ärenden om god man för ensamkommande barn.

Den genomsnittliga handläggningstiden har minskat från 20 dagar 2024 till 18 dagar 2025.

Eftersom barnen vid ankomsten till Sverige saknar legal ställföreträdare är det en tidskrävlig och prioriterad uppgift för överförmyndarnämnden att fatta beslut om förordnande av god man.

Det finns en god tillgång på tillgängliga och utbildade gode män för ensamkommande barn och överförmyndarnämnden kan själv fatta beslut i ärendena vilket bidrar till korta handläggningstider.

Nämnden följer statistik över ärenden som rör vuxna, där barn indirekt kan komma att påverkas av nämndens handläggningsåtgärder. I januari 2026 hade 189 barn i Malmö en förälder med god man eller förvaltare.

Den genomsnittliga handläggningstiden för nya ärenden om god man eller förvaltare för vuxna har minskat från drygt 200 dagar vid inledningen av mandatperioden till drygt 150 dagar under 2025.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2025 har uppnåtts.

Bedömningen baseras på att nämndens handläggning gällande ensamkommande barn bedöms vara effektiv. Nämnden är beslutsför i ärendena och har en fortsatt god tillgång på lämpliga gode män.

För de barn i Malmö vars förälder behöver en god man eller förvaltare bedöms de bibehållna handläggningstiderna i vuxenärenden utgöra en viktig förutsättning för nämndens fortsatta arbete med att bidra till barn och ungas goda uppväxtvillkor.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden.

Bedömningen baseras på att nämndens handläggning gällande ensamkommande barn bedöms vara rättssäker och välfungerande och att nämndens kortare handläggningstider bidrar till bättre uppväxtvillkor för de barn och unga som berörs. Vid ett ökat behov har nämnden flertalet tillgängliga och erfarna gode män för ensamkommande barn att tillgå.

Enligt statistik från Migrationsverket (migrationsverket.se/om-migrationsverket/statistik) har 430 ensamkommande barn ansökt om skydd i Sverige under 2025. Överförmyndarnämnden i Malmö har tagit emot 19 ärenden om behov av god man för ensamkommande barn under 2025 jämfört med 15 ärenden under 2024.

Enligt Migrationsverkets senaste prognos i oktober 2025 väntas 330 ensamkommande barn söka skydd i Sverige under 2026. Det är en minskning med 120 barn från prognosen för 2025 (Migrationsverket, *Verksamhets- och utgiftsprognos oktober 2025, tabell 2.3, sida 16*).

Bedömningen av den förväntade utvecklingen påverkas även positivt av nämndens tillsyn över barns ställföreträdare som säkerställer att barns ekonomiska tillgångar hanteras korrekt.

Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen

Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Kommunfullmäktigemålet har inte bedömts tillämpligt på överförmyndarnämndens verksamhet. Ansvaret för

överförmyndarnämndens förvaltningsadministration och driften av överförmyndarverksamheten (exempelvis personal och lokaler) ligger hos arbetsmarknads- och socialförvaltningen, enheten för överförmyndarärenden. Enheten för överförmyndarärenden har omfattats av arbetsmarknads- och socialnämndens bidrag till detta mål.

För 2026 kommer överförmyndarnämnden att rapportera utfall för målet.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Kommunfullmäktigemålet har inte bedömts vara tillämpligt på överförmyndarnämndens verksamhet. Ansvar för överförmyndarnämndens förvaltningsadministration och driften av överförmyndarverksamheten (exempelvis personal och lokaler) ligger hos arbetsmarknads- och socialförvaltningen, enheten för överförmyndarärenden. Enheten för överförmyndarärenden har omfattats av arbetsmarknads- och socialnämndens bidrag till detta mål.

För 2026 kommer överförmyndarnämnden att rapportera utfall för målet.

Målområde - En god organisation

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Servicenivån och nöjdheten mäts i enkäter till ställföreträdare och huvudmän i september vartannat år.

Resultatet av enkätundersökningarna 2025 visar, i jämförelse med föregående år, att fler ställföreträdare upplever att det är lättare att kontakta verksamheten via telefon och e-post och att andelen som varit missnöjda i kontakten har minskat. Fler ställföreträdare uppfattar verksamhetens kommunikation som tydlig.

Resultatet visar att en högre andel av huvudmännen har varit i kontakt med verksamheten under 2025 i jämförelse med föregående år. En majoritet av huvudmännen svarade att de fick svar eller delvis svar på sina frågor i kontakten med verksamheten.

Som beskrivits i avsnittet utveckling av verksamheten har antalet ärenden som väntar på utredning minskat och den genomsnittliga handläggningstiden bibehållits. Servicen till Malmöborna har därför kunnat upprätthållas.

I tillsynsarbetet utgör granskning av årsräkningar nämndens främsta verktyg för att se till att huvudmännen inte lider rättsförlust. Vid årsskiftet hade 100 procent av de inkomna årsräkningarna för 2024 granskats. En effektiviserad och i viss mån digitaliserad granskning frigör tid så att servicen till Malmöborna och ställföreträdarna kan fortsätta att förbättras.

Under 2025 har nämnden samverkat med arbetsmarknads- och socialnämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden för att förbättra gemensamma processer. Samverkan har även skett med andra kommuner samt Region Skåne och Malmö tingsrätt avseende gemensamma utmaningar och samarbetsytor. Samverkan är positiv och ger goda insikter om förnyade arbetssätt.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

Uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2025 har uppnått.

Bedömningen baseras på att den upplevda nöjdheten hos Malmöbon har ökat. Bedömningen påverkas även positivt av det förbättrade utgångsläget gällande rekrytering av ställföreträdare som på sikt förväntas korta handläggningstiderna.

Eftersom granskningstakten avseende årsräkningar bibehållits ges möjlighet att prioritera andra fokusområden och minska väntetiden för Malmöbon. Att årsräkningar granskas och arvode utbetalas i tid ökar ställföreträdarnas benägenhet att stanna kvar i sina uppdrag, vilket minskar inflödet av ärenden om byte av ställföreträdare.

Inflödet av nya anmälningsärenden har minskat. Det antas vara en effekt av samverkan med hälsa-, vård- och omsorgsnämnden kring gemensamma processer som syftar till att minska inflödet av anmälningar där mindre ingripande åtgärder är tillräckliga eller där ett ställföreträdarskap inte kan aktualiseras.

Fortsatt arbete med digitalisering är en förutsättning för kvalitetsförbättring och effektivisering av verksamheten och leder till bättre service för Malmöbon.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden.

Bedömningen baseras på kortare handläggningstider under mandatperioden och ökad nyttjandegrad av digitala tjänster. Digital post införs i verksamheten vilket möjliggör en effektivare kommunikation och därigenom högre servicegrad. Arbete med klarspråk förväntas bidra till tydligare kommunikation.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall	Prognos DR	Förändring
Nettokostnad	-26 852	-29 546	2 694
Kommunbidrag	35 786	35 786	0
Resultat (budgetavvikelse)	8 934	6 240	2 694

Orsaker till årets resultat

Viktiga orsaker till årets resultat	Utfall
Överskott 2024 års utbetalda arvoden	2 514
Överskott 2025 års beräknade arvoden	2 572
Överskott övriga kostnader – "reserv" i budget	3 735
Övriga avvikelser	113
Summa budgetavvikelser	8 934

Förändringar jämfört med delårsrapport

Viktiga förändringar jämfört med delårsrapport	Utfall
Ökat överskott 2024 års utbetalda arvoden	214
Överskott 2025 års beräknade arvoden	2 572
Övriga avvikelser	-92
Summa förändringar	2 694

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

Sammanfattande kommentar

Överförmyndarnämnden redovisar ett överskott för 2025 på 8,9 miljoner kronor, vilket är 2,7 miljoner kronor högre än prognosen som lämnades i Delårsrapport 2025 på +6,2 miljoner kronor. Orsaken till att utfallet skiljer sig från prognosen är främst att överskott tillkommit avseende 2025 års förväntade arvodeskostnader.

En anledning till att nämnden redovisar överskott är att nämndens totala kostnader är lägre än tidigare år, och därmed inte tar hela det tilldelade kommunbidraget i anspråk. I nämndsbudgeten för 2025 budgeterades en reserv, vilken redan då bedömdes inte behöva användas under året. Dock kommer denna marginal i budgeten behövas inför kommande år, då

kostnaderna för arvoden förväntas öka. Den budgeterade reserven bidrar till överskottet med 3,7 miljoner kronor.

Ytterligare förklaring till nämndens överskott för 2025 är kostnaderna för arvoden och ersättningar till ställföreträdare för 2024 blivit 2,5 miljoner kronor lägre än budgeterat.

I samband med slutavräkningen för 2024 års arvodeskostnader gjordes också en analys av om budgeterade arvodeskostnader för 2025 ligger på en rimlig nivå. Syftet var att säkerställa träffsäkerhet i bedömningen och undvika större eftersläpande avvikelser till kommande år.

Analysen visade att budgeterad nivå för 2025 års arvoden och ersättningar till ställföreträdare är något hög i förhållande till tidigare års utfall. Därför har en lägre kostnad än budgeterat bokats upp i bokslutet för 2025, vilket medför ett budgetöverskott på 2,6 miljoner kronor avseende 2025 års arvodeskostnader.

Fördjupad förklaring arvodeskostnader

Överförmyndarnämndens ekonomi består av: Intäkter från Migrationsverket kopplade till mottagandet av ensamkommande flyktingbarn, kostnader för arvoden till ställföreträdare och nämndsledamöter (knappt 50 procent av nämndens totala kostnader), kostnad för förvaltarenheten hos funktionsstödsnämnden (knappt 40 procent av nämndens totala kostnader) samt diverse övriga kostnader (till exempel informationskampanjer och utbildningar av ställföreträdare).

Ställföreträdares rätt till arvode och kostnadsersättning för utfört uppdrag samt fördelning av kostnadsansvaret mellan huvudman och kommun regleras i lagstiftning och riktlinjer som styr verksamheten. Nämnden har beslutat att tillämpa de ersättningsregler som ges ut av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), i syfte att främja rättssäkerhet och förutsägbarhet för ställföreträdare. De flesta arvoden och ersättningar är knutna till det så kallade prisbasbeloppet.

I första hand ska huvudmannen själv finansiera ersättningen till ställföreträdaren, men om huvudmannens inkomster och tillgångar är begränsade är det i stället kommunen som betalar. Gränsvärdena för när kommunen övertar betalningsansvaret styrs av prisbasbeloppet.

Arvode och kostnadsersättningar betalas ut först efter att ställföreträdare lämnat in en redogörelse och redovisning av genomfört uppdrag under föregående år eller redovisningsperiod. Det innebär exempelvis att kostnaden för 2025 års ställföreträdaruppdrag blir känd först under våren 2026.

Enligt rådande redovisningsprinciper måste kostnaden för arvoden och ersättningar bokföras på det år som uppdraget avser. Detta innebär att kostnader för arvoden och ersättningar som påverkar 2025 års budget bygger på en uppskattning som gjordes under hösten 2024, utifrån bedömt antal ärenden där kommunen betalar arvodet och genomsnittlig förväntad

kostnad per ärende.

I samband med årsbokslutet görs en uppbokning av bedömda kostnader för arvoden och ersättningar som avser det aktuella året. När samtliga inlämnade redogörelser från ställföreträdare är granskade och arvoden utbetalda görs en slutlig avräkning gentemot bedömda kostnader. Mellanskillnaden mellan verkligt utbetalda arvoden och ersättningar och bedömd kostnad i bokslutet för aktuellt år måste därefter bokföras på kommande år.

Detta innebär att överförmyndarnämndens ekonomiska resultat för 2025 påverkas av mellanskillnaden mellan beräknade och faktiska arvodeskostnader för 2024. Totalt har nämnden under 2025 betalat ut knappt 12 miljoner kronor i arvoden och ersättningar för ställföreträdaruppdrag utförda under 2024. Det innebär ett överskott på 2,5 miljoner kronor i förhållande till den summa som beräknats i samband med bokslutet 2024.

I samband med slutavräkningen för 2024 års arvodeskostnader gjordes också en analys av om budgeterade arvodeskostnader för 2025 ligger på en rimlig nivå. Syftet var att säkerställa träffsäkerhet i bedömningen och undvika större eftersläpande avvikelser till kommande år.

Analysen visade att budgeterad nivå för 2025 års arvoden och ersättningar till ställföreträdare är något hög i förhållande till tidigare års utfall. Därför har en lägre kostnad bokats upp i bokslutet för 2025, vilket medför ett budgetöverskott på 2,6 miljoner kronor avseende 2025 års arvodeskostnader.

Nettokostnadsutveckling

Tkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Förändring i %
Intäkter	357	456	-21,7
Kostnader	-27 209	-11 141	144,2
Nettokostnad	-26 852	-10 685	151,3

Analys av nettokostnadsutveckling

Begreppet nettokostnader avser, som tabellen visar, skillnaden mellan nämndens bokförda intäkter och kostnader under året, vilket är den kostnad som finansieras genom det kommunbidrag som delas ut till nämnden.

På grund av redovisningsprinciperna som nämnden måste följa är nämndens nettokostnad svår att analysera. Kostnaden för arvoden och ersättningar beräknas och bokförs på det år som uppdraget avser men eventuella avvikelser mellan beräknad kostnad och faktisk utbetalning hamnar på året efter eller senare. I 2024 års bokslut ingår stora överskott för såväl 2022 som 2023 års arvoden, till följd av den eftersläpning som uppstått i granskningen av ärenden tillsammans med svårigheten att

bedöma den förväntade kostnaden. Utfallet för 2025 påverkas av avvikelser för 2024 och 2025, men dessa är väsentligt mindre än tidigare år till följd av mer träffsäkra beräkningar.

Förändringen i nettokostnad på +151 procent, som syns i tabellen ovan, förklaras helt av det stora bokföringsmässiga engångs-överskott på 24,5 miljoner kronor som redovisades 2024. Överskottet påverkade endast kostnaderna, inte nämndens intäkter, vilket är förklaringen till att det ser ut som att nämndens kostnader ökat explosionsartat under 2025.

Genom att specificera nämndens nettokostnader utifrån sina beståndsdelar så syns effekter av tidigare års arvoden och avvikelser tydligare. Tabellen nedan visar utfallet för 2024 i jämförelse med utfall för 2025. Som tabellen visar är det mellanskillnaden avseende tidigare års arvoden som har störst inverkan på nettokostnadsförändringen mellan åren.

Belopp i tusentals kronor	Utfall 2024	Utfall 2025	Ökn. (+)/ Minskn. (-)	Ökn./ Minskn. i %
Intäkter	456	357	-99	-22 %
Personalkostnader	2 188	-12 777	14 965	
-varav Nämnd	-873	-775	-98	
-varav årets beräknade arvodeskostnader	-17 064	-14 516	-2 548	
-varav mellanskillnad tidigare års arvoden	20 125	2 514	17 611	
Övriga kostnader	-13 329	-14 432	1 103	
-varav Förvaltarenheten hos FSF	-13 002	-14 158	1 156	
Totala kostnader	-11 141	-27 209	16 068	144 %
NETTOKOSTNAD	-10 685	-26 852	16 167	151 %

Förväntad utveckling kommande år

Den 1 juli 2026 träder ny lagstiftning i kraft på överförmyndarområdet (prop. 2025/26:92) som bland annat innebär att överförmyndarna ges beslutanderätt i alla godmanskapsärenden som inte är tvistiga, att möjligheten att utse en anställd ställföreträdare regleras i lag och att ett nationellt ställföreträdarregister införs på sikt. Syftet med den nya lagstiftningen är att modernisera regelverket och öka rättssäkerheten för den enskilde genom ökad kvalitet samt att skapa bättre möjligheter att rekrytera och behålla ställföreträdare.

Överförmyndarnämnden kommer därmed från den 1 juli 2026 att överta arbetsuppgifter som idag ligger på tingsrätten. Arbetet förväntas initialt innebära en högre belastning på verksamheten. Längre fram kan den ökade belastningen minska genom att visst ansvar för grundutbildning av ställföreträdare flyttas över till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd.

Nämndens största utmaning är bristen på ställföreträdare. Behovet av ställföreträdare förväntas öka under kommande år. Bedömningen görs bland annat utifrån att befolkningen ökar och blir äldre. Samtidigt står nämnden inför utmaningen att ersätta den åldrande skaran av befintliga ställföreträdare. En god tillgång på lämpliga personer som kan åta sig uppdrag som god man och förvaltare är en förutsättning för att säkerställa att de Malmöbor som behöver hjälp av en ställföreträdare får hjälp i tid.

Nämnden prioriterar arbetet med att rekrytera fler ställföreträdare, särskilt för att möta efterfrågan hos Malmöbor som har komplexa behov och där tillgången på ställföreträdare är begränsad. Det görs bland annat genom att i fortbildningen för ställföreträdare 2026 fokusera på komplexa uppdrag.

Nämndens digitala tjänster utvecklas för att erbjuda ställföreträdare och Malmöbor en mer tillgänglig och effektiv hantering av ärenden. Digitaliseringen bidrar till en minskad administrativ belastning och förbättrade uppföljningsmöjligheter, vilket frigör resurser i verksamheten och underlättar ställföreträdarnas uppdrag.

För att öka användningen av nämndens digitala tjänster anordnas löpande utbildningsinsatser för ställföreträdare. Nya ställföreträdare introduceras till digital redovisning i grundutbildningen och granskning av digitalt inlämnade årsräkningar prioriteras. Det förväntas leda till en fortsatt ökning av digitalt inlämnade ärenden under 2026 och framåt.

Den 12 juni 2026 träder EU:s migrations- och asylpakt i kraft, vilket innebär förändringar i det nationella regelverket för ensamkommande barn. De förslag som påverkar nämnden innebär att det för ensamkommande barn som söker asyl, i stället för en god man, inom fastställda tidsfrister ska utses en företrädare. Det ställs ökade krav på kompetens och utbildning hos företrädaren och tydligare krav på lämplighet.

Sammantaget bedöms lagändringarna som berör ensamkommande barn

leda till ökade krav på kompetens i nämndens verksamhet samt en anpassning av rutiner och en utökad samverkan med Migrationsverket och socialtjänsten.

Nettokostnadsutvecklingen för överförmyndarnämnden har de senaste åren påverkats väsentligt av att de faktiska utbetalningarna av arvoden har varit lägre än budgeterat. Alltför höga budgetantaganden tidigare år har lett till stora ekonomiska överskott när slutlig avräkning gjorts. Under 2024 slutavräknades samtliga tidigare verksamhetsår. Under 2025 har även 2024 års arvodesutbetalningar slutavräknats, och en avstämning av 2025 års förväntade kostnader har gjorts för att säkerställa en träffsäker uppbokning.

Nya och bättre underlag från nämndens verksamhetssystem har bidragit till bättre budgetantaganden sedan 2024 års budget. I nämndens budget för 2026 har antagits att kostnaderna för arvoden och kostnadsersättningar till ställföreträdare ökar något, men fortfarande ligger på en lägre nivå än 2023. Detta medför att nämnden sannolikt kommer att redovisa ett visst budgetöverskott även under 2026, men på en väsentligt lägre nivå än överskottet 2024. Samtidigt är det ännu oklart huruvida förändrad lagstiftning avseende ställföreträdare kan komma att påverka nämndens kostnader. Med nämndens tilldelade kommunbidrag för 2026 finns dock en viss marginal att hantera eventuella kostnadsökningar.

Resultaträkning

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Bidrag	357	380	-23
Övriga intäkter	0	0	0
Totala intäkter	357	380	-23
Lönekostnader	-6 906	-12 894	5 988
PO-Pålägg	-4 180	-4 054	-126
Övriga personalkostnader	-1 690	-1 100	-590
Totala personalkostnader	-12 776	-18 048	5 272
Lokal- och markhyror	0	0	0
Övriga kostnader	-14 433	-18 118	3 685
Avskrivningar	0	0	0
Totala övriga kostnader	-14 433	-18 118	3 685
Nettokostnad exkl. finansnetto	-26 852	-35 786	8 934
Kommunbidrag	35 786	35 786	0
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
Resultat	8 934	0	8 934
Nettokostnad	-26 852	-35 786	8 934

Väsentliga avvikelser mellan utfall och budget per post i resultaträkningen

Nämnden redovisar framför allt väsentliga avvikelser avseende personalkostnader och övriga kostnader.

Budgetavvikelsen för personalkostnader förklaras av att 2024 års arvodesutbetalningar är helt slutförda och att resterande skuld på 2 514 tkr i balansräkningen därför överförts till resultaträkningen. Dessutom har bedömningen av 2025 års arvodeskostnader reviderats, vilket medför ett budgetöverskott på 2 572 tkr.

I den årliga budgeten beräknas kostnader för arvoden till politikerna i nämnden samt arvoden till ställföreträdare med pågående uppdrag under 2024. För dessa två poster redovisas endast ett budgetunderskott på 775 tkr. Se tabell nedan för specifikation av total budgetavvikelse för personalkostnader.

Belopp i tkr	Budget 2025	Utfall Nämnd	Avvik. arvode tidigare år	Utfall arvode 2025	Summa Utfall 2025	Budget-avvikelse
Lönekostnader	-12 894	-598	3 637	-9 945	-6 906	5 988
PO-Pålägg	-4 054	-177	-533	-3 471	-4 180	-126
Övriga personal-kostnader	-1 100	0	-590	-1 100	-1 690	-590
Totala personal-kostnader	-18 048	-775	2 514	-14 516	-12 777	5 271

Budgetavvikelsen för övriga kostnader beror huvudsakligen på att en reserv på 3 735 tkr budgeterats men inte nyttjats.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
RIKTADE STATSBRIDRAG	Summa	

Övriga bidrag

ÖVRIGA BRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
Ersättningar avseende ensamkommande barn	Migrationsverket	357
ÖVRIGA BRIDRAG	Summa	357

Sammanfattande redogörelse för uppföljning av privata utförare

Enligt kommunallagen ska kommuner kontrollera och följa upp verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare. Det är den upphandlande myndigheten (dvs nämnden eller bolaget) som enligt lag ska följa upp avtalen och härigenom förvissa sig om att den verksamhet som lämnats över till en privat utförare hanterats enligt respektive avtal.

Överförmyndarnämnden har ingen verksamhet som lämnats över till privata utförare.